

Száz plusz Év

JUBILEUMI NEMZETKÖZI INTERDISZCIPLINÁRIS KONFERENCIA
Tárkány Szücs Ernő születésének 100., a Kutatócsoport megalakulásának 10. évfordulóján
(Hódmezővásárhely, 2021. szeptember 30–október 1.)

Száz plusz Év

JUBILEUMI NEMZETKÖZI INTERDISZCIPLINÁRIS KONFERENCIA
Tárkány Szücs Ernő születésének 100., a Kutatócsoport megalakulásának 10. évfordulóján
(Hódmezővásárhely, 2021. szeptember 30-október 1.)

A Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport (Pécsi Tudományegyetem KPVK), a Bölcsészettudományi Kutatóközpont, a Vásárhelyi Testamentum Alapítvány, a Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ és a MNL CS-CSML Hódmezővásárhelyi Levéltára által közösen szervezett konferencia aktualitását egyrészt a Hódmezővásárhelyen született Dr. Tárkány Szücs Ernő, a magyar jogi néprajz nemzetközi hírnévű kutatója születésének centenáriuma, másrészt a Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport (a továbbiakban Kutatócsoport) 10 éves jubileuma jelentette.

Az első nap a hódmezővásárhelyi *Kincses temetőben* Tárkány Szücs Ernő síremlékének megkoszorúzásával kezdődött, majd a *Bethlen Gábor Református Gimnáziumban* Hódiné Földesi Sára igazgatóasszony köszöntő szavait követően a megújult könyvtárban Kádárné Zsoldos Edit könyvtáros által újrendezett *Tárkány Szücs Ernő Emlékszoba* megtekintésével folytatódott. A szülőváros a *Tárkány Szücs Ernő tér* avatásával fejezte ki tiszteletét a centenáriumon, amelynek délelőtti programját ünnepi megemlékezés és koszorúzás zárta *Tárkány Szücs Ernő szülőházánál* (a helyiek által a mai napig Tárkány palotaként ismert épületnél) Dr. Kis Andrea alpolgármester, Dr. Nagy Janka Teodóra Kutatócsoport elnök, Dr. Antal Tamás, a Szeremlei Társaság elnöke és Dr. Tárkány Szücs Attila, a Vásárhelyi Testamentum Alapítvány kurátorának méltató szavaival.

Délután az Emlékponton *Tárkány Szücs Ernő Emléküléssel* folytatódó program Dr. Miklós Péter és Dr. Gelencsér József elnökletével alkalmat jelentett a vissza- és előretétekintésre, az elért eredmények és a körvonalazódó jövőbeli tervek számba vételére. *Köszöntőjében* Dr. Kis Andrea alpolgármester Tárkány Szücs Ernő tudományos pályáját méltatta, külön is kiemelve a szülőváros és Németh László szerepét. Annak a szellemiségnek a vállalását a mindennapokban, amelyet Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata különleges értéknek, a város közös örökségének tekint. Dr. Mezey Barna, a Kutatócsoport társelnöke a kettős jubileum egymást erősítő szerepét hangsúlyozta. Jól látható, hogy Tárkány Szücs Ernő életművének a hazai tudományos életben elhelyezése elsősorban a Kutatócsoport tevékenységéhez kapcsolódva, tagjainak jogi kultúrtörténeti, jogi néprajzi és történeti kutatásainak eredményeként valósult meg az elmúlt évtizedben. Dr. Tárkány Szücs Attila, Tárkány Szücs

Ernő fia, a Vásárhelyi Testamentum Alapítvány kurátora a személyes, a családi köszönő és köszöntő szavak mellett az intézményes emlékezés fontosságát, a folytatás tudomány- és kutatástörténeti lehetőségeit emelte ki.

A 2011. október 5-én öt egyetem együttműködésében Szekszárdon, a PTE KPVK (akkor IGYK) épületében 19 fővel megalakult, jelenleg 32 taggal rendelkező Kutatócsoport a jubileum évében először köszöntött külföldi tiszteleti tagokat:

Prof. Dr. Keszeg Vilmost, a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetem (Magyar Néprajz és Antropológia Intézet), egyetemi tanárát, a Hungarológiai Tudományok Doktori iskola igazgatóját, az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnökét a jogi néprajz területén végzett tudományos munkájának elismeréseként. Keszeg Vilmos publikációiban újszerű érintkezési pontokat fogalmaz meg a jogi néprajzzal, tudományszervezői tevékenysége pedig hozzájárul Tárkány Szücs Ernő és Imreh István szellemében az erdélyi néprajzban egy jogi néprajzi szemléletű kutatási irány megalapozásához.

Prof. Dr. habil. Marian Maleckit, a krakkói Jagelló Egyetem Egyetemes Állam- és Jogtörténeti Tanszékének professzorát, a lengyel igazságügyi miniszter által a vallási és faji gyűlöletből eredő bűncselekmények megelőzésének érdekében létrehozott szakmai bizottság tagját, a Sziléziai Hadtörténeti Múzeum alapítóját a jogtörténet, jogi kultúrtörténet, a jogi archeológia területén végzett tudományos munkájának elismeréseként.

Prof. Dr. Zalina Vladimirovna Kanukovát, az oroszországi Észak-Oszét-Alán Autonóm Köztársaság vladikavkazi Abajev Észak-Oszét Humán és Társadalomtudományi Kutatóintézet (SOIGSI) főigazgatóját, a Hetagurov Észak-Oszét Állami Egyetem (SOGU) orosz történelem tanszékének professzorát a történettudomány területén végzett tudományos munkájának elismeréseként. A magát 1991-től nevében is az alán hagyományok örökösének tekintő országban az általa vezetett akadémiai intézet főigazgatójaként végzett kutatói és tudományszervezői tevékenysége meghatározó a nemzeti történelemtől elválaszthatatlan társadalmi-kulturális örökség részét jelentő jogszokások forrásközlése, monografikus feldolgozása és az „élő és gyakorolt” jogszokások kutatása területén.

Emeritus-Univ Prof. Dr. Iur. Gernot Kochert, a grazi Karl Franzens Tudományegyetem egyetemi tanárát, a Pécsi Tudományegyetem díszdoktorát a jogtörténet, jogi kultúrtörténet, jogi archeológia területén végzett tudományos munkájának elismeréseként. Gernot Kocher magánjog- és kodifikációtörténeti kutatásai mellett a jogi ikonográfia, a jogi kultúrtörténet és a jogi néprajz, az osztrák jogi archeológia kiemelkedő képviselője. Együttműködött a magyar jogi kultúrtörténet Kajtár István jogtörténész professzor által életre hívott pécsi műhelyével, és ennek folyamatában közvetve a TSZE Kutatócsoport megalakulásának egyik eszmei előkészítője.

A Kutatócsoport és a Testamentum Alapítvány megjelent alapító tagjai számára *jubileumi elismerések* (emléklap és egy Erdős Péter hódmezővásárhelyi grafikus által készített Tárkány Szücs Ernő emléklakett) átadására került sor: *Bánkiné Dr. Molnár Erzsébet, Dr. Bárh János, Dr. Bognár Szabina, Dr. Gelencsér József, Dr. Homoki-Nagy Mária, Dr. Horváth József, Dr. Mezey Barna, Dr. Nagy Janka Teodóra, Szabó Ernő, Dr. Tárkány Szücs Attila.*

A kettős jubileum alkalmat és lehetőséget adott a jogi kultúrtörténet, jogi néprajz területén nyújtott kiemelkedő szakmai teljesítmények elismerésére is. Az alapítók: a Vásárhelyi Testamentum Alapítvány, a TSZE Kutatócsoport és a Bölcsészettudományi Kutatóközpont

vezetői szóban is megerősítve szándékukat ünnepélyesen aláírták a *Tárkány Szücs Ernő-díj* alapító okiratát. Az alapítói akaratot megfogalmazva Dr. Balogh Balázs, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont főigazgatója kiemelte, hogy a díj a jogi néprajz, a jogi kultúrtörténet interdiszciplináris kutatási terület folyamatos fejlesztését, a kapcsolódó szellemi erőforrások erősítését kívánja segíteni. A díj I. fokozatát a jogi néprajz, a jogi kultúrtörténet területén elért kiemelkedő kutatási és tudományszervezési tevékenysége elismeréseként *Dr. Nagy Janka Teodóra*, a Kutatócsoport elnöke kapta, az alapítói szándék szerint életmű díjként az elismerést *Szenti Tibor* vehette át.

A jubileumi konferenciára megjelent három kötet ünnepi bemutatója lehetőséget nyújtott Tárkány Szücs Ernő rendkívül gazdag kutatói életműve legfontosabb eredményeinek megfogalmazására. *Tárkány Szücs Ernő: Magyar jogi népszokások* monográfiájának a Nemzeti Közszerzői Egyetem Ludovika kiadója által megjelentetett 3 kiadását Prof. Dr. Varga Csaba mutatta be. Áder János Magyarország köztársasági elnöke és Varga Judit igazságügyminiszter bevezető gondolatait és a megjelenés támogatását Dr. Tárkány Szücs Attila köszönte meg.

Tárkány Szücs Ernő úgy vált a magyar jogi néprajz nemzetközi híru kutatójává, hogy viszonylag kevés munkája látott napvilágot idegen nyelven. Ezt a hiányt kívánta pótolni az MTA-ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport *Ungarische Rechtshistoriker* sorozatában a Nagy Janka Teodóra-Bognár Szabina által szerkesztett, Szabó Ernő által szöveggondozott, a Gondolat Kiadó által megjelentetett *Ernő Tárkány Szücs: Rechtsgeschichte und Volksbräuche. (Ausgewählte Studien)* kötet. A sorozatszerkesztő, a Kutatócsoport társelnöke Dr. Mezey Barna kiemelte, hogy a kötet célja a centenáriumon hozzájárulni Tárkány Szücs Ernő életművének a nemzetközi kutatás mind szélesebb körével történő megismertetéséhez. A válogatott német és angol nyelvű tanulmányokat jól kiegészíti a Tárkány Szücs Ernő idegen nyelvű levelezéséből most először közreadott válogatás (levelezőpartnerei: Herbert Spruth, Karl-Sigismund Kramer, Hermann Baltl és Louis Carlen).

A Kutatócsoport kiskönyvtárának 10. köteteként jelent meg az ünnepi kiadvány a TSZE Kutatócsoport (PTE KPVK) és a Bölcsészettudományi Kutatóközpont közös kiadásában. A „Száz plusz tíz” jubileumi kötet. *Tárkány Szücs Ernő (1921-2021) Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport (2011-2021)* könyvet Dr. Blazovich László történész és jogtörténész professzor, Hódmezővásárhely Pro Urbe díjasa mutatta be. Méltatta a közreadott kutatási eredmények rendkívüli gazdagságát. A Tárkány Szücs Ernőre visszaemlékező és a tudományterületi összegző tanulmányokat, valamint az életmű kutatásához közreadott forrásokat, kutatási segédleteket. Kiemelte a Kutatócsoport tagjainak jogtörténeti, jogi kultúrtörténeti, jogi néprajzi, néprajz- és történettudományi tanulmányait, amelyek egyszerre reprezentálják az elmúlt tíz év jogi kultúrtörténeti és jogi néprajzi kutatásait és a tudományközi együttműködések legújabb eredményeit.

A kutatóról a centenáriumon készült portréfilm bemutatását követően az ünnepi előadások éppen ennek a tudományközi együttműködésnek a jegyében tekintették át a további kutatásokat ösztönző eredményeket. *Tárkány Szücs Ernő és a magyar jogtörténet (Dr. Mezey Barna)*, *a magyar végrendelet kutatás (Dr. Homoki-Nagy Mária)*, *a magyar társadalomtörténet (Dr. Gyáni Gábor)* és *a jogi néprajz területén elért (Tárkány Szücs Ernő és a magyar népi jogéletkutatás fénykora (1939-1948) (Dr. Nagy Janka Teodóra)*, *Egy jogi néprajzi szintézis lehetősége – Tárkány Szücs Ernő az MTA Néprajzi Kutató Csoportjában (1975-1984) (Dr. Bognár Szabina)*. Az ünnepi előadásokat egy rövid felvezetőt követően filmes időutazás zárta. *(Tárkány Szücs Ernő szellemi hagyatéka: a 10 éves Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport (Dr. Nagy Janka Teodóra-Szabó Ernő)*.

Az emlékülés kísérőprogramjaként került sor Presztóczi Zoltán főosztályvezető vezetésével a Tárkány Szücs Ernő könyvgyűjtemény a MNL CS-CSML Hódmezővásárhelyi Levéltárában kiállítás megtekintésére, továbbá a film- és kiadványbörzére.

A konferencia második napján a 10 éve alakult *Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport Jubileumi Konferenciája* az Emlékponton a Kutatócsoport külföldi tiszteleti tagjainak előadásaival kezdődött (*Autonóm volt-e a népi kultúra? Az intézmények és a népi kultúra viszonya* – Prof. Dr. Keszeg Vilmos: (Babeş–Bolyai Tudományegyetem, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, Románia); *Mongol Invasion in Hungary and Poland: Parallels between the Battle of Muhi and Legnica* – Prof. Dr. Marian Malecki (Jagiellonian University, Krakó, Lengyelország); *Miniaturen als „Schlagworte“ zu Rechtstexten* – Em.Univ. Prof. Dr.iur. Dr.h.c. Gernot Kocher (Karl-Franzens-Universität Graz, Ausztria); *Обычное право осетин: традиции и современность* – Prof. Dr. Zalina Kanukova: (SOIGSI, SOGU Vladikavkaz, Észak-Oszét-Alán Köztársaság, Oroszország).

A Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport tagjainak előadásai jó áttekintést adtak a jogi kultúrtörténet, a jogi néprajz legújabb kutatási eredményeiről és egyben alkalmat kínáltak a szakmai vélemény- és információcserére is. (Dr. Varga Csaba: *Tárkány Szücs Ernő és kora. A jogi néprajz és gondolhatatlansága a marxista-leninista állam- és jogelméletben*; Bánkiné Dr. Molnár Erzsébet: *A Jászkun kerület népi jogéletének tükröződése a 18. századi helyi rendtartásokban*; Dr. Horváth József: *A magyarországi végrendelet-forrásközlések és tanulmányok*; Bódiné Dr. Beliznai Kinga: *A bírósági tárgyalótermek szimbolikája*; Dr. Völgyesi Levente: *A konzisztoriális bíráskodás jogi néprajzi elemei a váci egyházmegye területén*; Dr. Gráfik Imre: *Tárkány Szücs Ernőre emlékezve (Chicago 1973)*; J. Dr. Újváry Zsuzsanna: *A jogszokások szerepe a földesúr–jobbágy viszony alakulásában a Magyar Királyság északi megyéinek hódoltsági falvaiban*; Dr. Bárh János: *Valláserkölcsi vétségek feltárása és büntetése 1828-ban a Nyikó mente három katolikus falujában*; Dr. Gelencsér József: *A gazdák „kékbeli parlamentje” – Székesfehérvár paraszttársadalmának fóruma*; Dr. Örsi Julianna: *A család változó szerepben*; Prof. Dr. Marian Malecki-Dr. Falus Orsolya: *Árpád-házi Szent Kinga – egy legenda és jogtörténeti háttere*; Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna: *Jogi néprajzi adatok az irodalomban. Bűnesetek Galgóczi Erzsébet műveiben*; Dr. Domokos Mariann: *„Éljen Wekerle s a polgári házasság!” Propaganda és populáris kultúra a 19. század végén*; Dr. Csáji Koppány László: *A magyarországi ügyvédfolklor*; Matla Gabriella: *A spanyol jogszokáskutatás intézményesülése és Joaquín Costa öröksége*).

Homoki-Nagy Mária konferencia záró gondolatai az elmúlt időszak szakmai eredményei mellett a tíz év közösség- és szemléletformáló szerepét is kiemelték, amely biztos alapot jelenthet új közös tervek, kutatások és együttműködések megfogalmazásához – egy következő konferenciához.

Nagy Janka Teodóra a Kutatócsoport és a konferencia programbizottságának nevében (Dr. Nagy Janka Teodóra, Dr. Mezey Barna, Dr. Tárkány Szücs Attila, Dr. Miklós Péter, Dr. Bognár Szabina, Szabó Ernő) megköszönte a társszervezők, az együttműködő partnerek (MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya Jogtörténeti Albizottság, MTA I. Osztályának Néprajztudományi Bizottsága ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jogtörténeti Tanszék és MTA-ELTE Jogtörténeti Kutatócsoport, SZTE ÁJTK Magyar Jogtörténeti Tanszék, PTE ÁJK Jogtörténeti Tanszék, Magyar Néprajzi Társaság Társadalomnéprajzi Szakosztály, Magyar

Néprajzi Múzeum) és a támogatók (Nemzeti Kulturális Alap, Miniszterelnökség, Igazságügyi Minisztérium, Emberi Erőforrások Minisztériuma, Vásárhelyi Testamentum Alapítvány, Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzat, Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ, Emlékpont; Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltára, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Karsai Alba Kft., Dr. Bozzay Gyöngyi ügyvéd, Dr. Simonffy György ügyvéd, szakjogász, Kis Ferencné könyvelő) támogatását.